

Naročnina za celo leto 2 K.

Posamezna številka velja 6 vin.

Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati vnaprej.

Cena oznanil je za eno stran 64 K, 1/2 strani 32 K, 1/3 strani 16 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K, 1/16 strani 2 K, 1/32 strani 1 K.

Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana.

Stajerc

Za oznanila (inserate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno. Uredništvo in upravništvo je v Ptujju v gledališkem posloppju štev. 3. Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Dopolni dobrodošli in se sprejemajo zastoj. Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 7.

V Ptujju v nedeljo dne 1. aprila 1906.

VII. letnik

Važne besede naprednega slov. kmeta v ptujškem okr.

Mir bodi med nama, bodisi Nemeec ali Slovenec! Zakaj bi se sovražila, saj sma oba pod enim Bogom in enim vladarjem! Pomisljama, da še lahko dočakamo veliko nemira in vojske, kaj bo tedaj samo Nemeec, ali samo Slovenec, ako ne boma drug drugega branila! Kako pa se boma združeno branila, če se sovražima! Kdo pa je kriv najinega sovraštva? Prvaški dohtarji, naši klerikalci, zlasti nekateri vročekrvni duhovniki in nekaj slovenskih kmetov, kateri so se nemški naučili in zdaj za to pojedajo beli kruh, ker znajo tudi drugi jezik, drugim pa ne privoščijo boljšega življenja! Zato prosim vse pametne Slovence, da vsi z menoj prosite višjo gosposko za nemško šolo, za napredno mislečo, Nemcem naklonjeno učitelje, da se bodo vsi slovenski otroci na deželi v zadnjih treh letih v takih šolah, katere so 6 razredne, v drugih pa dve leti podučevali v nemškem jeziku. Če smo glih na Slovenskem doma, pa po rodu nemškega cesarja služimo. Slovenski vojski so veliki siromaki, če nemški ne znajo, pa tudi slovenski rokodelci so pomilovanja vredni, med Nemci ne morejo dela dobiti in tudi ne kruha sprostiti. Če pa nam kdo poreče: Nemške šole ne, kaj hočete Nemci postati, materinski slovenski jezik pa hočete zavreči? Ne, ni potrebno ga zavreči, ampak tudi očetovega več ne sovraži! Če je naša mati Slovenka, naš oče pa je Nemeec, presvetli cesar in vladar namreč, ki zna devet jezikov govoriti, slovenski pa čisto nič! Zato pa se ne ponašajmo mi Slovenci proti Nemcem, ker njihov jezik je na prvem mestu naše države in tudi najdalje pride, kdor nemški zna. Zato pa te prosim, preljubi Nemeec, da mi odpustiš, če se tem kdaj razžalil! Pa saj znam, da mi boš rad odpustil, samo marsikateri tebi noče odpustiti, ker si mu imenoval grdo psovko, ker si mu rekel „vindišer trolt“, to pa je zaslužil, ker se ne da

podučiti ne o volitvah, ne o kmetijstvu, ne o znanju nemškega jezika. On misli o svoji trepasti slovenščini, da nikdo drugi ne bo zveličan kakor Slovenec, ker so ga voditelji ljudstva tako daleč zapeljali! Še celo duhovnika sem slišal v cerkvi na prižnici grometi: „Ne občujte z Nemci, ne kupujte pri Nemcih, ne podpirajte jih!“ Pa tota se mi ni dopadla, ker znam, da duhovnik ima vse narode ljubiti in v nebesa vleči in da mora med narodi delati mir, pa ne nemir in razpor. Jaz pa vsakega človeka ljubim, kupujem pa tam, kjer je boljša potrežba in boljše blago. Za kmečkega poslanca pa bi volil kmeta, ne prvaškega dohtarja, ne duhovnika, če bi mi ravno govorila, da sta kmečkega stanu. Jaz bi ju vprašal: Vi dva visoko šolana moža, odkod je človek, kakšnega rodu so vsi ljudje? Gotovo bi mi pritrnila, da smo vsi ljudje božjega rodu! Tedaj pa mi povejta, kako je v nebesih? Gotovo bi mi ne mogla povedati, ker si jih še nista skusila in tako dolgo ne bota smela biti kmečka poslanca, dokler si ne bosta skusila kmetijstva. Vi dva sta od malih nog v šolah izurjena, z dobrim napoljena, z denarjem obložena, lepo oblačena, kmet pa raztrgan in bos, od slabe hrane medel in omamljen, od dela pohabljen, s plačilom obložen in vsem podložen! Vse uboga, če ga glih tepe nadloga! Nima si s čem hrane zabeliti, ker mora to debelejšo svinjo zapeljati mesarju, to boljše kravo mora prodati, te močne vole na sejem zagnati, s temi slabimi pa še ne more orati, na vsakem koncu njave mora kopati. Konj omaguje, ker se mu hrana zmanjšuje, konj hoče zrno imeti, kmet pa nima sam še kaj mleti, celo Jud nam mora zrnje od daleč dovažati, če hočemo lačen želo-dec potolažiti. To so kmečke nadloge, katerih še dozdej naši poslanci niso poznali! Veliko stroškov pa so nam dodali učitelji. Tem in pa duhovnikom so plačo povišali, kmeta pa zadolžili. Zato pa vse volilce opominjam: „Ako ne bote prihodnjič boljše volili, prosil bom Boga, da bo gromska strela raznesla ptujski „Narodni

dom“, na katerem prodate za polovnjak vina in 500 smotk pol štajerske dežele. Ljudstvo kriči: „V mesto nad gospodo bomo šli in jih potokli, gospoda nas odira!“ To pa ne spozna, da sam kmet kmeta v dolge zapira in če gos-pode ne bo, da on tudi ne bo imel pravice živeti. Preljubi kmeti, ko bi jaz bil več v šolo hodil, jaz bi vas znal bolje podučevati, pa sem samo tri zime v šolo hodil, poleti pa sem krave pasel in uši klal, ker starišev nisem nikdar poznal, da bi me mati iz uši oprali in oče v šolo več let poslali. Ko pa bi jaz bil sedem let v šolo hodil kakor sedajni otroci, hotel bi biti kmečki poslanec, pa ne, da bi mi mastne plačo delili. Jaz bi šel na tihem k presvitlemu cesarju, tam bi vse razodel, kako je kmet siromak, duhoven pa bogat, kako velike svote nabira, vera pa zavoljo njih umira, in da bomo radi plačali dačo, da se svet vzdržuje, samo nekatere stroške naj nam olajša, naj hudodelnike ostro kaznuje, da jih ne bomo toliko redili in duhovnike le toliko plačevali, koliko jim zadostuje, preveliko bogastvo pa jih pohujšuje, verno ljudstvo pa zaničuje. Ako pa me vprašaš: „Kdo si ti, da celo duhovne opominjaš?“ Na to ti rečem, da sem si od sv. Janeza Krstnika vzel zgled, ki si je upal celo kralju Herodu njegove pregrehe očitati. Zdjaj pa ti jaz naštejem nekaj tvojih pregeh! Kdo pa tebe za posvetnega poslanca kliče? Nihče! Denar te miče! Kdo je kriv, da se tempelj sv. vere podira? Kdo je kriv, da se sedajna cerkev slači, duhovnik pa svojo možno tlač? Kdo je kriv, da ljudstvo ne veruje duhovnu, ki premalo podučuje, veliko pa pohujšuje? Telesna dobra dela so: Bolnike obiskovati, mrtve pokopavati, revne oblačiti, lačne nasičevati. Kdo pa bolnikov ne obiskuje? Tisti, ki peš rad na spoved ne gre. Kdo pa mrtvih ne pokapa? Tisti, ki za malo plačilo na pokopališče ne gre. Če ni vsaka stopinja s kronami poflajštrana in posuta, pa sma rajši doma dobro obuta. Kdo pa nagih ne oblači? Tisti, ki ima lepo suknjo, pa še hoče, da bi mu ubogi farani

Misijon.

Pohorjanci so živeli srečno in zadovoljno v strahu božjem in ljubi Zveličar, če bi bil med nje prišel, gotovo bi bil zadovoljen s svojimi ovčicami. Če se je tudi sem ter tje pripetilo, da so kmetje ob nedeljah seno spravljali na dom, kadar je huda nevihta pretila, če tudi je včasih mladina zaplesala, ko tega cerkev ne rada vidi, če tudi je sem ter tje mežnar v krstne bukve mogel zapisati samo ime matere in otroka, vzlic vsemu temu niso nebesa dol padla, gore jih niso zasipale in stari župnik, ki je že do cela poznal svoje farane, tudi ni bil jezen.

Toda, pritepel se je hudir v to srečno faro in božji mir, ki je tukaj vladal, mu ni ugajal. Črez nekoliko tednov so Pohorjanci pokopali svojega preljubega starega župnika. Njegov naslednik je bil čmerikav, siten mož. Nikdo ga ni poznal in tudi čisto drugače je govoril k svojim faranom. Govoril je pač samo za ušesa, za srce pa ne. Prejšnji prijazni župnik jim je vedno pripovedoval, kako je ljubi Bog neskončno milosrčen, dobrotljiv in usmiljen, kako rad prizanaša svojim otrokom, kako rad odpušča skesanim dušam, kako tolaži potre in nesrečne. Mladi in stari so mu že od daleč hiteli nasproti, če so ga kje videli. Gospod fajmošter so znali z vsakim toli prijazno, po očetovski govoriti. Novi župnik pa je vedno pridigoval le o hudirju, o peklju in večnih kaznih. Otroci so se ga bali

in stari mu tudi niso zaupali, ker jim je vsako malenkost očital kot smrten greh in ker je bil tudi v svojem obnašanju in govorjenju za nje tako tuj.

Fante so bili prvi, ki so ga zapustili. Na kegljišču je bilo bolj veselo kakor poslušati kričanje in očitanje župnikovo ob nedeljah. Na mesto, da bi šli v cerkev, so zapravljali denar. Kmalu je to župnik Andraž — tako mu je bilo ime — zapazil in debelo pismo poslal škofu in prosil za te brezverce za — misijon. Ves čas, ko je ranjki stari župnik bil med njimi, ni bilo misijona in zato so Pohorjanci tako opešali v veri. To je pisal škofu in ta je dovolil misijon.

Kmalu potem je bil škof čitati na cerkvenih vratih, da bodo na Pohorje prišli misijonarji. Pridige bodo za dekleta, fante, može in žene. Vsak, kdor se bo sv. misijona pridno vdeleževal, dobi odpustek 300 dni. Ljudje so šli k mežnarju vprašati, kaj da je to odpustek, pokojni župnik jim o tem nikdar ni pravil.

Mežnar pa je rekel: „Glejte, med tem časom, ko imate odpustek, smete storiti, kaj hočete, ni greh“ Stari Kovačev Tone pa je rekel: „Ta je najbrže bosa! Ako bi kradel in ropal, to naj bi se Bogu dopadlo, naj bi bilo brez greha? To se vendar ne vjema!“

Pohorjanci so jako radovedno pričakovali misijonare. To so gotovo čudno sveti očete, so si vsi mislili. Saj so slišali, kaj vse trpijo v daljnih krajih, kjer označujejo divjakom luč sv. vere. Pa, saj divjakov na Pohorju ni, kaj le hočejo tam?

Misijonarji so prišli in prva pridiga je bila za de-

kleta. Cerkev je bila do zadnjega kotička natlačena, iz oddaljenih planin so prišla dekleta, da poslušajo božjo besedo. Ti sveti možje bodo gotovo pridigovali o prečisti Devici, kako je milostiva in usmiljena do skesanih grešnikov in zgrevanih grešnic in gotovo jim bodo tuji misijonarji tudi povedali, kaj naj storijo, da bodo enkrat verne, pridne matere, da bodo živele čisto in pobožno Mariji na čast.

In ta misijonar je vam znal pridigovati! To je bila čisto drugačinja pridiga kakor župnika Andraža. Kako so ga solze oblike, ko je govoril o trpljenju in grenki smrti našega Zveličarja in tudi poslušalke so se razjokale. „Mati božja, pomagaj nam!“ so zdihovala dekleta. Kako se je misijonar še le solzil, ki je opisaval trpljenje tistih v peklju, ki niso več nedolžne, sam anđelj mu je baje v sanjah pokazal neskončne globočine pekla. Še-le proti večeru je prenehal misijonar. Po pridigi podale so se tiho in blede domov. Tako so bile zamisljene, da se fanti niso niti upali jih nagovoriti ali se z njimi pošaliti kakor kedaj prej! Vedno so se dekletom po ušesih donele strašne misijonarjeve besede: „Poboljšajte se, delajte pokoro! Joj vam, nečistnice, ako se le kolkaj spozabite. Trikrat joj in gorj! sadu vašega grešnega telesa, bolje bi bilo, da ne bi bile rojene!“

Ko so zadnje odšle, prišla je iz cerkve Veselčeva Zalika. Počasi je stopala, blede ko stena, upalega lica kakor kaka stara mamica. Včeraj, ja se pred pridigo je bila brhka, zala in rada je slišala, če so ljudje o nji govorili: „Devet far nima takega dekleta!“ Poleg

boljšo kupili. Kdo lačnih ne nasičuje? Tisti, ki bi moral revno živeti, pa veliko grehov zatreti. Bog Oče je že v St. Zakonu postavil duhovna, božji Sin pa ga je v Novem sam pomazilil in sv. Duh razsvetlil in ta troedini Bog je zapovedal, naj duhovnika spoštujemo in se jih ne dotikamo. Jaz pa sem jih začel celo mikati zato, ker niso taki, kakor so bili prvenci sv. vere. Božji Sin je poklical revne ribiče prve k sv. veri, jih poščil in poslal, da naj grejo in vse narode k sv. veri pripeljal. In tisti so ubogali in šli brez črevljev, brez denarja, pa so veliko ljudi pridobili sv. veri. Ko bi še zdaj živeli pravi apostoli, bil bi že celi svet krščan, ne bi se trebalo bati antikrista, kateri bo prišel, kakor piše sv. pismo in vse kristijane mučil in pomoril z duhovniki vred dovoljo mlačnosti v sv. veri, ker nismo nemrzili, ne celo topli, mlačneža pa bo Bog iz sveta pljunil in to hušje kakor nekdanj Izraelce z duhovniki vred. Koliko cerkev so sezidali apostoli in ubogi puščavniki, ki so se revno oblačili in korenine jedli! Zdaj se cerkve podirajo. V apostolskem času so v duhovniški stan prihajali premožni in so svoje bogastvo med uboge razdelili, zdaj pa v duhovski stan stopi marsikateri, da bi le obogatel. Oče in mati nimata lastne hiše, sin pa v duhovski stan stopi, je pet let župnik, pa že krasne palače zida, ki jih ne potrebuje, uboge farane pa tako guli, da je čez mero. Kako prosi, da bi cerkvi darovali! Koliko za sv. meše račun! Kako drago sedeže v cerkvi prodaja! Ubogi faran mora kupiti celo zvone. Če pa hočeš, da se ti bo zvonilo, kadar ti ne boš več slišal, pa mora drugi za teboj drago plačati zvonjenje, če bi ti bil poprej sam kupil zvone! Vse to je krivo, da kristijani od prave vere, žalibog, odpadajo in drugoverci k nam ne pristopajo, ker vsaka druga vera ima falejše duhovnike. Zato pa pomisli, kršč. duhoven, kdor dela na zemlji za prevelik denar, taisti za nebasa nič ne zasluži. Pravi kristijan pa te, krščanski duhoven, ne bo nikdar ogovarjal in ne bo od sv. vere odstopil, če boš tako živel, kakor ti svetujem. Bog je Izraelcem tako govoril: Kdor v tempelju dela, naj od tempeljne živi in kdor v cerkvi dela, naj od cerkve živi. Jaz malošolanec pa to tudi pritrdim. Računite toliko, da se lahko oblačite in dobro hranite, če pa kaj povrh ostaja, kaj se pri cerkvi zasluži, naj pri cerkvi ostane, naj se iz tega cerkev olepša in mladi duhovniki izrejšajo, kakor je bilo v navadi med prvimi kristijani, ne pa, kadar župnik umrje, da bi kuharica velike svote podedovala, kajti kaj takega je za ljudstvo vselej pohujšljivo, za fajmoštra sumljivo in pred Bogom neodpustljivo!

cerkve si je pokleknila na gomilo in britko, milo se je razjokala. „Devica Marija pomagaj, pomagaj mi! Povej mi, da ni tako res, kako je ta misijonar pridigoval! Ta sramota, oh groza me je! Ona se je spozabila z Roškarjevim Lojzekom. Ljudje bodo s prstom na njo kazali! Taka ne sme v cerkev, je gromel misijonar. „Oh pomagaj mi, Mati božja, gotovo to ni ni tako strašen greh. Saj sem ga tako ljubila, iz slepe ljubezni sem to storila, in saj mi je obljubil, da me vzame za ženo! Ali je to tak greh? Oh pogubljena, večno pogubljena si!“ je vpil misijonar.

Tako je tarnala in vzdihovala, da bi se bilo kamjenje obmečalo nad njeno zalostjo!

Praj je bilo čisto drugače. Če se je res katero dekletke zagrešilo in je to zvedel pokojni župnik, pozval je oba k sebi in jima prijazno rekel: „Gotovo se ljubita, oženita se in Bog vama ne bo odrekel svojega blagoslovla.“ To so bile pametne in dobre besede. A sedaj? Ko je Zalika Andražu pri spovedi povedala, kaj da je storila, ni ji dal odveze, naj pre čaka na misijon, ji je rekel. Čakala je in je mislila, da jo misijonarij potolažijo, pa zdaj je še hušje!

Zalostna, potrta je vstala Zalika in zapustila pokopališče pri cerkvi. Večer je bila pridiga za moške. Vrata so bila na pol odprta in slišalo se je mrmranje molečih. Pa kaj je to? Kaj se je, za božjo voljo, zgodilo? Občinski predstojnik in orožnik sta spremljala 4 može, ki so nesli mrtvo, mrtvo truplo Zalike v mrtvašnico, dve življenji si je smrt pobrala. Obupala je, ker ni slišala resnice, da Bog odpusča, rad in vselej odpusča, da tudi največjemu grešniku še odpusča, ako se spokori in skesa. Tega ji nihče ni povedal, temveč le s peklom in ognjem se je na priznici strašilo in žugalo, da Bog se le maščuje in kaznuje najmanjšo napako. Vse to je drugače pridnemu dekletu zmesalo pamet in koncala je svoje življenje s strašanskim samomorom. Zapustila je ubogo staro mater, ki je na ves glas klicala in jadikovala: „Zakaj ste mi zapeljali otroka v tako strašno nesrečo!“ Iz cerkve pa se je slišalo: „Ne sodite, da ne bote sojenji! Jaz sem ljubezen, tolažba in življenje!“ pravi Kristus, naš Gospod.

Kako se travniki izsušujejo?

(Važne besede inženerja ljudstvu v poduk.)

Važno sredstvo, da se na travnikih pridobi več sena, je to, da se močvirnati travniki izsušujejo. To je uvaževal tudi štajerski dež. odbor in za to že nekaj let plačuje več deželnih inženerjev, ki imajo po ukazu dež. odbora kmetom pomagati in jim svetovati, kako se travniki izsušujejo. Ti inženjerji morajo sestaviti načrte za tako osuševanje, potem pa tudi morajo načrt izpeljati, izvršiti. Za umno izsuševanje travnikov se deli tako iz deželnih kakor iz državnih sredstev znatna podpora.

Ker pa se v ptujkem okraju v tem oziru jako malo ali skoro nič dozadj ni storilo, smatral je ptujski okrajni odbor kot svojo dolžnost, da opozori posestnike na to prekoristno odredbo deželnega odbora.

Na več krajih ptujškega okraja nahajamo večje ali manjše travnike, ki so premokri in vsled tega se na njih jako malo sena pridobiva. Sladka trava, ki daje dobro in vredno krmo, polagoma gine in namesto te se zoreja kislavica, mah, sitje in ločje.

Travniki se izsušujejo ali z odprtimi jarki ali s pomočjo drenažnih cevij. Zadnji način ima v primeri s prvim veliko prednosti, je boljji, zato se tisti dandanes tudi skoro izključno rabi.

Izsuševanje travnikov je v nekaterih krajih štajerske dežele, zlasti v izhodnem delu v okraju Fürstenfeld, jako napredovalo in uspehi so zelo povoljni, zadovoljujejo popolnoma.

V ptujkem okraju sta letos dva kmeta pri Sv. Barbari v Halozah vpejala drenaže na svojih travnikih in zato imajo tamošnji posestniki lepo in ugodno priliko, da se na lastne oči prepričajo o tej koristni stvari.

Podpore, ki se delé manj premožnim posestnikom za drenažne načrte, so sledeče:

1. Načrt za izsuševanje travnika izdela brezplačno kak deželni inženjer, ki je ravno za tako delo od dež. odbora ustanovljen in plačan.

2. Drenažne cevi se pripeljujejo brezplačno na zadnjo žel. postajo.

3. Za delo se določí izvežban delavec in sicer tako, da posestnik mu da primerno hrano in stanovanje, dež. odbor pa ga plača. Posestnik pa mora najmanj 6 delavcev poklicati, da se delo izvrši in tiste mora seveda sam plačati.

Ako se izsušuje z odprtimi jarki, znaša podpora 40% dejanskih stroškov. Ako se izsušuje večji prostori, je podpora od 40—60% dejanskih stroškov.

Da se posestnik udeleži te deželne in državne podpore, naj posestnik vloží nekolikovan (neštemplano) prošnjo na ptujski okr. zastop, (oz. na svoj domači okr. zastop) in v tej prošnji naj prosí za to, da se mu brezplačno izdela načrt za osuševanje njegovega travnika in potem za podporo. To prošnjo okr. zastop priporoči in odpošlje deželnemu odboru. Tukaj imate vzorec take prošnje:

Slavni okr. zastop

v

Ptuji.

Podpisani ima v katastralni občini N. zemljiško parcelo št. . . . , ki je v obsegu . . . ha popolnoma močvirna.

Ker je prosilec ^{manj premožen ali nepremožen} in ne more izsuševanja svojega zemljišča iz lastnih sredstev izpeljati, zato prosí, da se mu brezplačno izdela tozadavni projekt in naj se mu dovoli podpora. Okr. odbor pa naj ga priporoča pri dež. odboru.

Mačkovec, dne . . . . . Joža Draksler, posestnik.

Mi opozarjamo, naj se kmetje po Spodnjem Štajerskem k svoji lastni koristi z enakó prošnjo obrnejo do svojih domačih okr. zastopov.

Zakonska reforma.

Nov vihar vznemirja ljudstvo, ki zdaj mora popisavati pole in ne vé, za kaj se gre. Na deželi in po mestih hodijo zdaj mežnerji in tercijalke po hišah s polami papirja tersiljo ljudi, naj se podpišejo, vera in kršč. zakon sta baje v nevarnosti. K nam v uredništvo je tudi prišlo veliko kmetov in kmetič vprašat, tudi pismo smo morali več

pojasnil odposlati, zdaj pa tu našim cenjenim bralcem povemo, kaj o tej zadevi pravijo kmeti, kalci, kaj pravi cerkev in kaj naposled pravijo v zahteva duh časa in napredna sedajnost, pa sami o tem sodite po svoji pameti. — 2 K, justičnem odseku dr. zbora se že delj časa jemljil življanski zakonik, ki ne odgovarja več splešnem napredku, ne odgovarja več zahtevam razmeram časa. — § 111 in § 116 državljanskega zakonika določata, da se kateri koli zakon sme le takrat razdružiti, ako eden izmed zakoncev umrje, ne pa se torej po novi postavi dovolí ločenju katolikom, da se smejo potom civilnega zakona zopet poročiti. — V Starem testamentu so Judje smeli imeti več žen, kar to je Bog čifutom dovolil, da je dal Židomlah potepeno pismo svoji ženi, če se je morda čem zagrešila in je smel vzeti drugo. V novem Zakonu pa je po cerkvenih predpisih zakonska zveza nerazdružna. Katekizem pravi: Zakon ne more razvezati drugače kakor s smrtjo enega izmed zakonskih. To potrjuje tudi sv. cerkva tridentinski zbor in sv. pismo pravi: „Vsak, ki se loči od svoje žene in vzame drugo, prestežuje“ (Luka 16, 18). — Ali zdaj je po mestih — za kmetiča sprememba itak nima pomena, ker si zakonski ustaneta zvesta in drug z drugim rajši potepeta — veliko nesrečnih zakonov, zakonska ne razumeta, večni nemir in neznosne razmere vladajo med njima in morajo trpeti vsled čezastarele postave. Samo na Dunaju je bilo 50.000 takih ločenih zakonov. Mi, kateri nismo ločeni in srečno, zadovoljno živimo v zakonih ne čutimo vse te nesreče, ali časniki in sodišča nam poročajo o strašnih zgledih takih ločenih zakonov. Sodišče ju loči, zdaj pa se mi ne sme oženiti vdruživ, ker se žena živi in navadi živi s kako vlačugo v divjem zakon. Žena ločena pa ravno tako. Na tisoče takih nesrečnih ljudi je primorano živeti v divjem zakonu, človeška narava je že, žalibog, tudi bolj k slabemu nagnjena. Taki divji zakoni vtisne možu, ženi ali otrokom iz takega divjega zakona sramotno znamenje na čelo. Če bi v 4., smela drugič in z drugim poročiti, bi bilo že opravičljivejši, in ravno to namerava ta predpovedgačba § 111 državljanskega zakonika o zakonskem pravu. Na Francoskem, v Ameriki, dom in Nemškem, celo na Ogerskem imajo že take postave in mi ne smemo reči, da bi tam potegje radi tega bili divji ljudje, da bi tam nenamerno živeli, v „katoliški“ Avstriji je več gibolne in potegje v moralnem oziru kakor po drugod, kjer so napredno države in napredni ljudje. Nesrečnih zakonov je bilo vedno dosti in jih še bo. Pomota napredno je bilo združila in zdaj bi imela celo življenje navezana v medsebojni mržnji drug na drugu. To bi bilo res življenje kakor v peklju. Naj torej ločita, ker nista za se stvarjena in svoji volji naj si poiščeta takega družnika, ki je nju bolj stvarjen. To namerava zakonska forma in to ni niti nemoralno, niti nekrščanski, temveč ravno nasprotno. Tako sodijo svobodno miselni ljudje. Tu se torej ne misli vpeljati nikak postavo, po kateri bi zakonska trajala samo 2 ali 3 leta in potem, ako se naveliča svoje zehne, ji bo lahko dal potepeno pismo ter jo pahnil od sebe z otroki vdrje, in napad si pa bode vzel drugo. S to postavo se nikakor ne namerava napasti kršč. zakon! Milijoni katol. Nemčij, Švici, Francij itd. živé v ločenju zakonih in živé pri tem pošteno, nasprotno imamo strašne vzglede, da zakonska, ki so za se stvarjena, jako nesrečno živita. Otroci imajo slab izgled, gospodarstvo peša, na starosti čaka beračija. Za to bi se s to postavo, čej olajšalo zakonsko življenje, ločeni mož, ločena žena lahko še prav pošteno in vzgledno živita, ako se jima dovolí poiskati si primernega tovarša. Tako je cela stvar. Tu imate naš klerikalcev in modernih ljudi, sodite samem. Prav neumno pa je, da se sili tudi otroci podpisati.

Dopisi iz Štajerskega.

Popravek. Uredništvu „Štajerica“ v Ptšklicu joč se na paragraf 19. tiskovnega zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. št. 6, ex